

שמי : _____
 הכיתה שלי : _____
 בית הספר שלי : _____

סיפורם של מקומות

4.6
 4.6.2

חלק ב – החיים במעברות בתקופת העלייה הגדולה :
 כך זה היה...

מעברה בפרוד

מעברה בבת ים

מעברות עולים

מעברה בקריית שמונה

מעברה בהרצליה

חלק ב – החיים במעברות בתקופת העלייה הגדולה:

כך זה היה...

לפניכם קטע המספר על "העלייה הגדולה" למדינת ישראל.
קראו אותו והשיבו על השאלות.

קטע א

עם הקמת מדינת ישראל, ביום ה' באייר תש"ח-1948, נפתחו שערי הארץ לְרִוּוּחָהּ וּרְבֻבּוֹת עוֹלִים נִהְרָוּ (הגיעו) לארץ. זה היה זרם אדיר של עולים שהיישוב היהודי שחי בארץ לא ראה כמותו, ושמח לקלוט אותו. העולים הגיעו מארצות שונות: מחציתם היו פְּלִיטִים, ניצולי שואה שהגיעו מארצות אירופה, ומחציתם היו עולים שחלקם פליטים מארצות באסיה ובצפון אפריקה. במשך כשלוש שנים הגיעו לארץ כ-700,000 (שבע מאות אלף!) עולים חדשים, ומספר התושבים היהודים שחיו במדינת ישראל הוכפל.

1. א. מדוע קוראים לעלייה הזאת "העלייה הגדולה"?

ב. מדוע התאפשרה "העלייה הגדולה" באותה תקופה ולא קודם לכן?

איך קלטו את העולים שהגיעו למדינת ישראל בעלייה הגדולה?
אחת מדרכי הקליטה הייתה להקים מעברות בכל רחבי הארץ.

2. קראו את סיפורו של משה, שהגיע מפרס בשנת תשי"ב-1952, ונשלח לגור במעברת גבים-דורות.

קטע ב

"חלומנו התגשם! הגענו למדינת ישראל.
הסוכנות היהודית דאגה להעביר אותנו למחנה עולים ואחר כך למעברת גבים-
דורות שבצפון הנגב. במעברה גרנו בפחונים שהיו מפוזרים על פני כל הגבעה.
הפחון שלנו היה חדר אחד בלבד, והיו בו חמש מיטות ושולחן, שקיבלנו
מהסוכנות היהודית. מים ושירותים היו מחוץ לפחון, וחשמל לא היה כלל.
את המצרכים קנינו בצ'ק'נייה – בחנות היחידה שהייתה באחד הפחונים.
הממשלה הנהיגה תקופה של "צנע" והקציבה לכל משפחה תלושי מזון, ובהם
יכולנו לקבל תמורת תשלום מצרכים כמו: סוכר, לחם, בשר, שמן וביצים.
זמן רב הייתי מובטל ולא יכולתי למצוא עבודה במקצועי. לבסוף התקבלתי
לעבודה שיזמה ממשלת ישראל עבור העולים. תפקידנו היה לחפור תעלות
להנחת צינורות מים.
הסבירו לנו שאנחנו צריכים לשים לב למה שקורה בשטח, כי לפעמים התגנבו
מסתננים מעבר לגבול, ולכן היה חשוב שנשמור על המקום."

תצלום 1

מעברת בת ים

תצלום 2

מעברת ג'ליל - הרצליה

2. א. מי טיפל בקליטתם של משה ומשפחתו במדינת ישראל?

(1)

(2)

ב. איזה משני התצלומים (1 או 2) מתאים למעברה שמתאר משה בסיפורו?

הסבירו מדוע.

ג. משה מתייחס בסיפורו לקשיים שהיו למשפחתו במעברה.

פרטו אילו קשיים היו להם בכל אחד מן התחומים האלה.

(1) קשיים בתחום הדיור והמגורים : _____

(2) קשיים בתחום הביטחון : _____

(3) קשיים בתחום התעסוקה : _____

(4) קשיים בתחום קניית המזון : _____

3. בעיתונים מאותם ימים התפרסמו הידיעות האלה:

ידיעה א':
**"... משטר "צנע" חמור יונהג בארץ.
 התכנית תובא לאישור הממשלה והכנסת".**
 כ"ג בניסן תש"ט, 22 באפריל 1949

ידיעה ב':
**"ראש הממשלה דוד בן גוריון יבשר בכנסת
 על פעולות לקליטת העלייה והוזלת הבנייה".**
 כ"ז בניסן תש"ט, 26 באפריל 1949

א. נמקו והסבירו כיצד שתי הידיעות האלה מתקשרות לסיפורו של משה ולסיפורם של העולים שחיו במעברות.

ידיעה א': _____

ידיעה ב': _____

ב. מדוע, לדעתכם, פרסמו את הידיעות האלה בעיתונים? _____

4. משה המשיך את סיפורו על מעברת גבים-דורות.

"במעברה הכרנו שכנים רבים. נהגנו לבקר אותם בשבת או במוצאי שבת, לשיר אתם זמירות ולשוחח על מה שעובר עלינו היום במעברה ועל מה שיקרה אתנו בעתיד. לאט לאט הכרנו גם תושבים מיישובי הסביבה שהתנדבו לעזור לנו."

תצלום 3

ילדים ובני נוער רוקדים במעברה בפרוד

למרות כל הקשיים היו לתושבי המעברות גם רגעי שמחה.

כיצד באו לביטוי רגעי השמחה? כתבו 3 דוגמאות. הסתמכו על קטע ג, על

תצלום 3 ועל מה שלמדתם בכיתה.

5. בתקופת העלייה הגדולה הוקמו ברחבי הארץ כ-140 מעברות (4 מהן ראיתם

בעמוד השער). הסבירו מדוע הקמת המעברות בתקופת העלייה הגדולה היא

תופעה.
